

Audit

De Graafschap

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | februari 2011

Audit

De Graafschap

Auditteam Voetbal en Veiligheid

0-meting | februari 2011

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

De Graafschap

Gemeente Doetinchem

Openbaar Ministerie Arnhem

Regiopolitie Noord- en Oost Gelderland

Illustraties en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Henk Ferwerda

Tom van Ham

Henk de Man

André Oudendag

Siert Vos

© Arnhem, februari 2011

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Club, supporters en incidenten	7
3	Samenwerking rondom voetbalveiligheid	8
4	Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd	9
5	De BVO onder de loep	11
6	Hoofdlijnen veiligheidsbeleid	15
7	Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners	17
8	Club- en gemeentespecifiek	19
9	Samenvatting en conclusies	20
	Bijlage - verantwoording Audit	21

1. Inleiding

Van Auditteam Voetbalvandalisme naar Auditteam Voetbal en Veiligheid

In 2003 stelde het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het landelijk Auditteam Voetbalvandalisme in, dat op grond van artikel 2a van het Instellingsbesluit van 13 augustus 2003 (en gewijzigd op 15 december 2006) de volgende taakstelling kreeg:

- bij ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland een kortlopend feitenonderzoek te doen;
- onderzoek te verrichten naar het voorkómen van incidenten.

Daarnaast was het op grond van art. 3 in het (gewijzigd) Instellingsbesluit mogelijk om onderzoek te verrichten op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), of op verzoek van de burgemeester van de betreffende regio, waar zich ingrijpende incidenten voordeden (in overleg met BZK). Ook kon het Auditteam op eigen initiatief besluiten tot het verrichten van onderzoek (eveneens in overleg met BZK).

Het onderzoek richtte zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO). Het Auditteam Voetbalvandalisme deed vijf jaar lang actief onderzoek en sloot in 2008 af met een eindrapport.

Sinds eind april 2009 is het voorzitterschap van het Auditteam Voetbalvandalisme overgenomen door Annemarie Jorritsma en is de naam van het Auditteam gewijzigd in het Auditteam Voetbal en Veiligheid. De overige leden van het Auditteam zijn: Gerard Beelen, Henk Wooldrik, Gerrie Ruijs, Mirjam Salet en Peter van Zunderd. De Interdisciplinaire stuurgroep voetbalvandalisme en voetbalgeweld heeft in 2008 de taken van het Auditteam geherformuleerd.

De hoofddoelstelling van het nieuwe Auditteam is om voor de komende twee jaar op grond van audits concreet advies en aanbevelingen te geven aan de lokale voetbalvierhoek over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Samen met de betrokken partijen wordt de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij ligt de focus op de voortgang van de landelijke beleidsprioriteiten op lokaal niveau. Ook zal in kaart worden gebracht hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Net als in het verleden zullen grootschalige incidenten rondom het voetbal – op eigen initiatief of indien daartoe wordt verzocht – ook in onderzoek worden genomen. De onderzoeken en audits worden uitgevoerd door een onderzoeksteam, bestaande uit onderzoekers en praktijkdeskundigen.

Werkwijze bij een audit

Door het onderzoeksteam wordt tweemaal een wedstrijdbezoek afgelegd, waarbij geobserveerd wordt aan de hand van een observatielijst. De wedstrijden worden zowel vanuit de 'clublijn' als vanuit de 'politielijn' bekeken. Daarnaast vinden per organisatie (groeps)interviews plaats met vertegenwoordigers van partijen uit de lokale

vierhoek. Tot slot worden relevante documenten, zoals het veiligheidsconvenant, draaiboeken en uitdraaien van het VVS bestudeerd c.q. geanalyseerd.¹ Het geheel mondt uit in een openbare rapportage.

Uitgangspunten omtrent veiligheid

Veiligheid is een essentiële factor voor het bestuur van een voetbalclub: sfeer en veiligheid zijn basisvoorwaarden. Sfeer en veiligheid helpen bij het aantrekken van supporters en sponsors. Zodra de veiligheid op een acceptabel niveau is gebracht, kunnen redelijke wensen van (fanatieke) supporters worden ingewilligd. De veiligheid bij voetbalwedstrijden wordt in onderlinge samenhang bepaald door supporters (aard en aantal), de veiligheidsorganisatie, de fysieke infrastructuur en veiligheidsmaatregelen. Voetbalveiligheid vergt dan ook samenspel in de vierhoek van gemeente, politie, OM en BVO.

Voor zover mogelijk worden ook (vertegenwoordigers van) de supporters in de afstemming met de BVO betrokken, doch zij bepalen niet (mede) het beleid.

---

¹. Zie voor de onderzoeksverantwoording de bijlage.

2. Club, supporters en incidenten

- 2.1 De Graafschap is een BVO die in 1954 is opgericht en in het laatste decennium afwisselend is uitgekomen in de Jupiler League en de Eredivisie. Thuiswedstrijden worden gespeeld in stadion De Vijverberg, dat plaats biedt aan 12.600 toeschouwers; de BVO heeft plannen voor een nieuw stadion dat plaats moet bieden aan circa 18.000 toeschouwers.
- 2.2 De thuiswedstrijden van De Graafschap zijn altijd uitverkocht; van een wachtlijst voor seizoenkaarten is evenwel geen sprake. De Graafschap heeft een trouwe aanhang, die overwegend voor een goede sfeer rondom de thuiswedstrijden zorgt en vanuit de gehele regio naar het stadion komt. Van een grote harde kern is geen sprake; de BVO kent tussen de 30 en 40 probleemsupporters. Van echte toppers c.q. leidersfiguren is geen sprake (meer).
- 2.3. Probleemsupporters maken zich schuldig aan kleine delicten. Zo houden ze zich bijvoorbeeld niet aan de huisregels van De Graafschap (alcohol- en drugsgebruik). In totaal zijn er blijkens het Voetbalvolgsysteem (VVS) veertien stadionverboden; dit zijn alle landelijke stadionverboden (peildatum 9 maart 2011).
- 2.4 De BVO kent één officiële supportersvereniging, te weten Supportersvereniging Vriendenkring De Graafschap. Deze supportersvereniging heeft circa 1.750 leden. Daarnaast zorgt de Brigade Tifosi op de Spinnepkoptribune voor sfeeracties rondom thuiswedstrijden van De Graafschap; de BVO heeft maandelijks overleg met beide groepen.
- 2.5 In het afgelopen jaar (peildatum 3 maart 2011) hebben tijdens thuiswedstrijden vier relatief lichte incidenten, waarbij supporters van De Graafschap betrokken waren, plaatsgevonden. Het gaat dan bijvoorbeeld om het afsteken van vuurwerk of (korte) spreekkoren. Van ernstige incidenten is geen sprake. Tijdens uitwedstrijden ligt het aantal incidenten in dezelfde periode ook op vier. Het gaat ook in dit geval om lichte incidenten.
- 2.6 Thuiswedstrijden van De Graafschap worden geclassificeerd als een A-, B- of C-wedstrijd. Tijdens A-wedstrijden is er sprake van vrij vervoer voor bezoekende supporters, terwijl bij B-wedstrijden een auto-/buscombi wordt opgelegd. Tijdens C-wedstrijden geldt voor bezoekende supporters een verplichte buscombi en wordt in het stadion geen alcohol geschonken. In totaal kent de BVO in competitieverband drie A-wedstrijden, veertien wedstrijden in de B-categorie en geen C-wedstrijden. De beperkte parkeermogelijkheden en de ligging van het stadion zijn (mede) debet aan het hoge aantal B-wedstrijden.

Wanneer de BVO kaarten in de vrije verkoop doet, zijn deze kaarten te koop op vertoon van een (Seizoen)ClubCard. Bij C-wedstrijden worden kaarten alleen 1-op-1 verkocht.

3. Samenwerking rondom voetbalveiligheid

3.1 De samenwerking tussen BVO, gemeente, OM en politie is goed. Er is sprake van korte onderlinge lijnen en respect voor elkaars standpunten en belangen; wel is de mate waarin periodiek wordt overlegd, beperkt (zie ook later) en wordt er tijdens het overleg niet genotuleerd. Hieronder geven we de overleggen die periodiek gevoerd worden weer.

- Eenmaal in de drie maanden vindt bestuurlijk overleg plaats tussen de BVO, de gemeente en de politie (zie 3.2).
- Bij overleg over de samenstelling van het competitieprogramma zijn alle partijen vertegenwoordigd. Dit overleg vindt jaarlijks plaats.
- De BVO en de politie voeren gezamenlijk met de tegenstander een vooroverleg.
- Binnen de politie is er intern tactisch overleg.
- Op de wedstrijddag is er intern operationeel overleg bij de politie.
- Het OM heeft tweemaal per jaar een regionaal voetbaloverleg.

In de overlegstructuur ontbreekt het aan een (integraal) gezamenlijk overleg van alle convenantpartners en een periodiek veiligheidsoverleg; in plaats van periodiek overleg, wordt met name ad hoc overleg gevoerd. Dit blijkt onder andere uit het gegeven dat circa vijftien maal per jaar op ambtelijk niveau een operationeel overleg plaatsvindt tussen BVO, gemeente en politie. Deze overleggen hebben betrekking op individuele wedstrijden en worden belegd naar aanleiding van concrete informatie (zoals bijvoorbeeld het ageren tegen combiregelingen).

In het recent getekende voetbalconvenant (zie ook 6.4) is de intentie uitgesproken dat BVO en politie maandelijks overleg gaan voeren; de gemeente kan bij dit overleg aansluiten. Tevens is in het convenant vastgelegd dat een stadionverbodencommissie periodiek bijeen zal komen.

3.2 Tijdens het bestuurlijk overleg, dat driemaandelijks onder regie van de gemeente plaatsvindt, schuiven onder andere de burgemeester en de portefeuillehouder voetbal aan. De BVO wordt vertegenwoordigd door de Commercieel Directeur. Zaken die globaal besproken worden, zijn onder andere:

- Bespreking bestuurlijke maatregelen
- Wedstrijdplanning
- Eventuele incidenten.

3.3 Multidisciplinaire oefeningen vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar worden zelden uitgevoerd; zo is het twee jaar geleden dat er een grote oefening is georganiseerd. Inmiddels zijn afspraken gemaakt over het organiseren van een oefening, die op 22 september 2011 plaats zal vinden. De veiligheidsregio speelt bij deze oefening geen rol.

4. Inzet rondom voetbal per organisatie getypeerd

4.1 De veiligheidsorganisatie van de BVO is momenteel als volgt:

- Binnen de BVO zijn een Manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken, een veiligheidscoördinator en een medewerker facilitaire zaken actief bezig met veiligheid. De manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken is van deze drie de enige betaalde kracht en valt onder de verantwoordelijkheid van de Algemeen Directeur. Onder de bovenkant van de veiligheidsorganisatie werken 60 stewards. Extern zet een beveiligingsbedrijf (RJ Security) tijdens wedstrijden nog achttien beveiligers in; tevens worden extern twintig parkeerregelaars ingezet (Putman Security).
- De Manager Algemene Zaken heeft naast veiligheid onder andere ook de wedstrijdorganisatie en het beheer van het stadioncomplex in portefeuille; daarnaast fungeert de Manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken als teammanager (dubbelfunctie). Er zijn tussen de veiligheidscoördinator en de manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken onderling afspraken gemaakt over de taakverdeling tijdens de wedstrijddag, omdat de Manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken dan als teammanager fungeert.
- Binnen het stadion heeft de BVO de regie; de politie kan de regie op verzoek van de BVO – bij incidenten of calamiteiten – overnemen. Omdat wedstrijden van De Graafschap vrijwel altijd door eenzelfde aantal mensen bezocht worden, varieert de inzet van stewards, beveiligers en parkeerregelaars door de BVO per wedstrijd niet.

4.2. De stewardbriefing vindt getrappt plaats. Eerst geeft de veiligheidscoördinator van de BVO een briefing aan de hoofdstewards en het hoofd van de beveiligingsdienst. De briefing vindt plaats in een grote ruimte waar ook de verkeersregelaars worden opgevangen; dit kan storend zijn. De briefing wordt duidelijk gebracht; aan stadionverboden en doelgroepen wordt echter geen tot weinig aandacht besteed. Na de briefing van de veiligheidscoördinator, briefen de hoofdstewards hun stewardteam verder op de tribune.

4.3 Bij de politie is de inzet en dus het aantal betrokken personen wisselend en afhankelijk van de risico-inschatting van de wedstrijd. Op basis van de wedstrijdbezoeken en informatie uit de interviews kan het volgende over de politie-inzet gezegd worden:

- Tijdens A-wedstrijden wordt in totaal circa 22 man politiepersoneel ingezet.
- Tijdens B-wedstrijden wordt doorgaans gewerkt met een A+-inzet, wat onder andere inhoudt dat wordt opgeschaald met een eenheid arrestantenvervoer. De totale inzet bedraagt tijdens deze wedstrijden circa 30 man politiepersoneel.
- Bij B-wedstrijden waarin niet gewerkt wordt met een A+-inzet, wordt in totaal circa 55 man politiepersoneel ingezet. De A+-inzet wordt daartoe opgeschaald met een sectie Mobiele Eenheid (ME). C-wedstrijden kent de politie qua inzet niet.

Wedstrijden verlopen vanuit het oogpunt van veiligheid goed met minimale politie-inzet. Het bejegeningprofiel van de politie richting supporters is laagdrempelig en vriendelijk. De politie is niet zichtbaar in het stadion aanwezig.

Voor de 'vaste' voetbalcoördinator is sinds kort een achtervang aanwezig die reeds een aantal taken uitvoert (bijvoorbeeld het geven van de briefing). De voetbalcoördinator is niet vrijgemaakt voor het voetbal en besteedt circa 80 procent van zijn tijd aan voetbal en evenementen. Dit is soms aan de krappe kant.

- 4.4 De briefing van de politie wordt op korte en zakelijke wijze gebracht, waarbij meer aandacht kan worden geschonken aan de scenariobeschrijving en uitvoering in geval van calamiteiten. Aan stadionverboden en doelgroepen wordt ruime aandacht besteed en ook aan informatie in het kader van het programma 'Hooligans in Beeld' wordt aandacht geschonken in de vorm van een top-10 van risicosupporters.
- 4.5 Het OM heeft één voetbalofficier en twee voetbalsecretarissen die zich bezighouden met het betaald voetbal in de regio (AGOVV, De Graafschap). Zij werken vanuit Zutphen. Het OM is bij alle thuiswedstrijden van De Graafschap in een koppel van twee voetbalsecretarissen dan wel de voetbalofficier en een voetbalsecretaris in het stadion vertegenwoordigd; bij C-wedstrijden is de voetbalofficier standaard aanwezig.
- 4.6 Binnen de gemeente is – naast de burgemeester als eindverantwoordelijke voor de openbare orde en veiligheid – een beleidsmedewerker betrokken bij het uitzetten van het beleid rondom voetbal.

5. De BVO onder de loep

- 5.1 De Graafschap heeft circa 60 stewards in dienst, die bij alle wedstrijden ingezet worden en in het bezit zijn van de blauwe pas van de KNVB; zij ontvangen een vrijwilligersvergoeding. Vanuit de BVO krijgen stewards aanvullende opleidingen aangeboden, bijvoorbeeld ten aanzien van het herkennen van alcohol- en drugsgebruik en trainingen waarin hen wordt geleerd om te gaan met agressie. Extra aandacht kan nog worden geschonken aan onder andere weerbaarheid en communicatie. Voor dergelijke opleidingen is – sinds enige tijd – een budget beschikbaar om externe partijen in te huren.

Het valt tijdens de wedstrijdbezoeken op dat een aantal stewards tijdens de wedstrijd meer oog heeft voor het voetbal dan voor het publiek. Stewards bij de Spinnekop (de harde kern) staan wel goed c.q. richting het publiek opgesteld.

- 5.2 De Graafschap werkt sinds kort samen met het beveiligingsbedrijf RJ Security (RJS), nadat de overeenkomst met het vorige beveiligingsbedrijf is ontbonden omdat de BVO niet tevreden was over het functioneren van dit beveiligingsbedrijf. Zo was er onder andere onder de stewards onrust ontstaan over het optreden door de beveiliging tijdens wedstrijden. Elke maandag na een thuiswedstrijd ontvangt De Graafschap van RJS een verslag waarin het optreden tijdens de voetbalwedstrijd wordt geëvalueerd; de BVO is tevreden over de werkwijze van RJS.
- 5.3 De Graafschap verkeert in de positie dat het stadion vrijwel altijd uitverkocht is. In totaal zijn er per wedstrijd 200 kaarten voor de vrije verkoop beschikbaar; personen die kaarten in de vrije verkoop willen aanschaffen, dienen in het bezit te zijn van een (Seizoen)ClubCard. Kaarten kunnen online worden aangeschaft en zijn – indien beschikbaar – tot twee dagen voorafgaand aan de wedstrijd beschikbaar. De verkoop van losse toegangskaarten begint normaal gesproken drie weken voor de wedstrijd.
- 5.4 Over de fysieke infrastructuur rondom en in het stadion is het volgende op te merken:
- Het stadion ligt midden in een woonwijk en nabij een spoorbaan; de bewegwijzering om het stadion te kunnen bereiken, is matig.
  - Supporters komen met de fiets, te voet en ook met de auto naar het stadion. Rondom het stadion zijn meerdere parkeerzones. De capaciteit van deze parkeerzones is niet toereikend; in de wijken rondom het stadion wordt volop geparkeerd.
  - De bezoekende club komt veelal op dezelfde wijze richting het stadion. Hiermee kan niet worden voorkomen dat supportersstromen zich kruisen. Aangekomen bij het stadion wordt wel voorkomen dat supporters elkaar kruisen door hen in een bussenvak, dat plaats biedt aan maximaal vijf bussen, op te vangen.

- Het bezoekersvak is te bereiken via een sluis die naar het stadion loopt. In deze sluis worden bezoekende supporters 1-op-1 gefouilleerd door de aanwezige stewards, die worden ondersteund door beveiligingsmedewerkers; bezoekende supporters worden goed afgeschermd.
- Na de wedstrijd is er bij combivervoer een snelle en veilige afvoer van de supporters, waarbij de stewardorganisatie en de politie goed samenwerken. Dit is goed georganiseerd en verloopt ordentelijk en rustig. Indien geen sprake is van combivervoer, lopen uit- en thuis supporters door elkaar voorafgaand aan en na afloop van de wedstrijd.
- Het stadion is in 1954 gebouwd, maar verkeert door meerdere uitgevoerde renovaties in een redelijke staat. De segmentering is duidelijk en het stadion is duidelijk in sectoren verdeeld. Het enige 'hoge' hekwerk binnen en buiten het stadion is de fysieke afscherming van het uitvak dat gelegen is nabij de Spinnepkoptribune. Deze hekken voldoen ruimschoots aan de gestelde eisen.
- Er zijn ruim voldoende faciliteiten voor de supporters. Bij de hoofdingang is een Fanshop ingericht en bij de ingang van de Roodbergentribune en de Groenendaal-tribune staat een mobiele Fanshop.
- Het stadion heeft één supportershome, dat gelegen is aan de Spinnepkopzijde van het stadion. Het home is geopend voor, tijdens en na elke thuiswedstrijd. Het supportershome grenst aan het bussenvak voor de bezoekende club. Hoewel de hekken aan de normen voldoen, is dit een onwenselijke en kwetsbare situatie.
- De tribunes zijn niet steil en de stoeltjes zijn schoon. Alle tribunes hebben zitplaatsen; op de vakken waar de fanatieke aanhang vertoeft (met name de vakken 14, 15 en 16), staan de meeste mensen.
- Het uitvak heeft een capaciteit van 600 personen en bestaat uit één groot vak; dit vak is gelegen naast het vak van de fanatieke aanhang van De Graafschap. De afscheiding geschiedt door middel van een dubbele lexaanwand. Het directe zicht tussen de fanatieke aanhang en supporters van de bezoekende club is door beplakking van deze wand ontnomen. Zij kunnen elkaar wel goed horen c.q. verstaan. Dit is geen wenselijke situatie.
- Het uitvak is volledig voorzien van stoeltjes en de tribunes zijn niet steil. De catering in het uitvak is goed geregeld en oogt klantvriendelijk; de toiletten zijn schoon en het geheel ziet er verzorgd uit. In het uitvak wordt geen alcoholhoudende drank geschonken.
- De afscheiding van tribunes en veld is publiek vriendelijk en geschiedt door een soort 'gracht' (een twee meter breed betegeld pad dat aansluit bij de tribune en het speelveld). Het hoogteverschil met de tribune is ongeveer een halve meter.

5.5 De commandoruimte is links van de middenlijn – gezien vanaf tribune de Vijverberg – gesitueerd boven de vakken 8 en 9. Deze ruimte geeft een goed overzicht over het gehele stadion:

- De commandoruimte is klein en opgedeeld in twee ruimten, één ruimte voor de BVO en één ruimte voor veiligheidsmedewerkers (waaronder politie). In de ruimte voor de BVO zijn tijdens de wedstrijd vijf mensen aanwezig, in de ruimte voor de veiligheidsmedewerkers zijn dit er tijdens de wedstrijd circa zes, namelijk: de voetbalcoördinator, een ope-

rationeel commandant, een verbindelaar, de veiligheidscoördinator en twee personen die zich bezighouden met het cameratoezicht (1 beveiligger en 1 politiemedewerker). Toegang tot de commandoruimte is voor onbevoegden tijdens de wedstrijd niet mogelijk. Door het grote aantal aanwezigen in de commandoruimte, kan een hectische situatie ontstaan in het geval van een calamiteit of incident.

- De cameraoperators zijn verantwoordelijk voor het cameratoezicht. De zichtlijnen van de in totaal acht (digitale) camera's en de inzoommogelijkheden zijn goed, evenals de beschikbare opnamecapaciteit.
- De beelden zijn overdag van goede kwaliteit; supporters zijn herkenbaar in beeld te brengen. Eventueel gemaakte foto's zijn direct te printen. Wanneer het donker wordt, is de beeldkwaliteit redelijk.

5.6 Het stadion verkeert in een redelijke staat en de segmentering is duidelijk. Wel is er een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten te noemen:

- Er is geen sprake van supportersscheiding dan alleen bij het stadion zelf. De aan- en afvoer vergen derhalve bijzondere aandacht in verband met de veiligheid, te meer daar het supportershome grenst aan het bussenvak.
- De parkeerzone voor thuissupporters is niet toereikend.
- Het besturen van de camera in de commandokamer gebeurt met één joystick. Bij een hectische situatie of tijdens incidenten op meerdere plaatsen, lijkt een enkele joystick niet voldoende.

5.7 Binnen de club zijn verschillende maatregelen ter beheersing van ongewenst supportersgedrag getroffen. Hieronder worden zij puntsgewijs benoemd:

- Ter vermaak van de supporters is er binnen het stadioncomplex een supportershome waar supporters voor, tijdens en na de wedstrijd terecht kunnen.
- Tijdens A- en B-wedstrijden is de consumptie van alcohol (met uitzondering van het bezoekersvak) toegestaan, echter niet op de tribunes. Het gebruik van soft- en harddrugs is niet toegestaan.
- Sinds kort is een stadionverbodencommissie in het leven geroepen. Vanuit de BVO heeft de Manager Algemene Zaken zitting in de stadionverbodencommissie, terwijl vanuit de politie de voetbalcoördinator aansluit. Tot slot is ook een onafhankelijk psycholoog in deze commissie vertegenwoordigd.

5.8 Fouillering

- De situering voor de fouillering van thuissupporters is goed. Fouillering vindt plaats nadat de kaarten gecontroleerd zijn (handmatig bij thuissupporters) en gebeurt op correcte wijze.
- De uitsupporters worden goed afgeschermd richting het uitvak gebracht. Stewards fouilleren op correcte wijze en worden ondersteund door beveiligingsmedewerkers van RJS.

- 5.9 De club onderneemt meerdere maatschappelijke activiteiten. Zo is de BVO onder andere betrokken bij de nationale voorleesdagen, waar diverse spelers van De Graafschap bij aanwezig zijn. Daarnaast bezoeken spelers van De Graafschap jaarlijks de kinderafdeling van een regionaal ziekenhuis en is de BVO betrokken bij een project om overgewicht tegen te gaan. Momenteel is de BVO met de gemeente en een derde partij in gesprek om speciaal voor de ontplooiing van maatschappelijke activiteiten een vrijwilliger aan te stellen.

6. Hoofdpijnen veiligheidsbeleid

- 6.1 Er ligt geen vergunning onder de wedstrijden van De Graafschap. Aan het begin van het seizoen wordt door de gemeente een zogenaamde *mededeling* verleend, wat feitelijk inhoudt dat het toegestaan is de wedstrijden te spelen indien aan een aantal voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden zijn: een bekend competitieschema, een risicoclassificatie voor alle wedstrijden en een veiligheidsverklaring die in orde is. Voor het seizoen 2010-2011 heeft de BVO aan deze voorwaarden voldaan.

Omdat voetbal een evenement is en evenementen pas doorgang mogen vinden nadat een vergunning is verleend, wordt vanaf volgend seizoen – het seizoen 2011-2012 – in één keer voor alle competitiewedstrijden een vergunning afgegeven.

- 6.2 De risico-inschatting komt voor aanvang van het seizoen in overleg met politie, BVO en gemeente tot stand. Informatie die wordt gebruikt bij het maken van de risico-inschatting van een wedstrijd betreft de historie, het belang van de wedstrijd, RID-informatie en informatie over supportersgedrag uit het VVS. Op basis van informatie die naar voren komt tijdens het vooroverleg dan wel kort voor de wedstrijd, kan indien noodzakelijk worden af- of opgeschaald.
- 6.3 Vanuit de politie wordt bij het vaststellen van de politie-inzet voor een wedstrijd gekeken naar de historie tussen beide clubs en de actuele veiligheidssituatie (onder andere informatie van de wijkagent en RID-informatie). De bruikbaarheid van informatie die vergaard is door de RID wisselt, omdat deze afhankelijk is van de mate waarin de RID een informatiepositie weet te verwerven binnen de groep risicosupporters; deze informatiepositie is op dit moment niet structureel aanwezig. Het is onbekend of de RID op deze informatiepositie investeert of dat er sprake is van andere prioriteiten.
- 6.4 Het (lokale) voetbalconvenant is recentelijk geüpdatet en door de betrokken partijen ondertekend. In het convenant zijn onder andere afspraken gemaakt over het instellen van periodieke overlegvormen (zie 3.1) en de wijze waarop moet worden omgegaan met de verkeersstroom die het bezoekende publiek teweegbrengt.

Het convenant wordt jaarlijks tegen het licht gehouden en, indien partijen geen noodzaak zien tot aanpassingen, stilzwijgend verlengd. In een (integrale) evaluatie van het convenant na afloop van het seizoen is niet voorzien.

- 6.5 Tijdens de wedstrijd zelf is er sprake van meerdere veiligheidsmaatregelen (zie ook foullering) en afspraken:
- De BVO heeft de eindverantwoordelijkheid en bepaalt wat er in het stadion gebeurt, de politie daarbuiten. De politie is niet zichtbaar in het stadion aanwezig, maar zet wel spotters in.

- In het stadion is geen ARAF aanwezig. Personen die in en om het stadion worden aangehouden, worden naar het politiebureau gebracht en worden door de reguliere dienst overgenomen.
- 6.6 In het verleden hebben de thuiswedstrijden van De Graafschap regelmatig geleid tot incidenten in aanloop naar de wedstrijd, doordat supporters (vroegtijdig) naar de binnenstad gingen en/of tussen bezoekende en thuis supporters afspraken voor een confrontatie werden gemaakt. Dit beeld zien wij nu niet meer terug.

7. Aandachtspunten veiligheidsbeleid vanuit de veiligheidspartners

7.1 De aanpak van veiligheidsvraagstukken rondom voetbalwedstrijden vraagt om samenwerking en afstemming tussen private (BVO) en publieke partijen (gemeente, OM en politie). In algemene zin zijn de veiligheidspartners tevreden over de samenwerking. We benoemen een aantal aandachtspunten:

- De RID heeft nog niet altijd een goede informatiepositie binnen de doelgroep; daardoor is het bijvoorbeeld niet altijd mogelijk om gebruik te maken van de RID bij het inschatten van de veiligheidsrisico's rondom wedstrijden.
- De kwaliteit van de stewarding is op onderdelen onvoldoende; zo is het tijdens wedstrijden mogelijk om na aanvang van de wedstrijd het stadionterrein te betreden zonder gevraagd te worden naar een toegangsbewijs en heeft een aantal stewards meer oog voor het voetbal dan voor de supporters. In de opleiding die de stewards van de BVO ontvangen, kan nog meer aandacht worden besteed aan weerbaarheid en communicatie (zie ook 5.1).
- De fysieke maatregelen in het stadion zijn niet optimaal; daarbij valt onder andere te denken aan de ligging van het uitvak naast de Spinnepkop en de ligging van het supportershome, dat grenst aan het busvak. Met de wetenschap dat de BVO op korte termijn in een nieuw stadion zal voetballen, wordt in verbetering van de fysieke infrastructuur momenteel alleen waar strikt noodzakelijk geïnvesteerd (zie ook 5.4).
- De commandokamer is te klein en binnen de commandokamer kan het door het grote aantal aanwezige personen hectisch zijn in geval van een incident; om rustig te kunnen overleggen, trekken de politie en de BVO zich terug op het kantoor van de Manager Algemene Zaken. Nadeel is vervolgens wel dat men daar geen beeld heeft van de actuele situatie.
- De afhandeling van incidenten behoeft aandacht in het nieuwe stadion. Mede door de herstructurering van de politiekorpsen, moet opnieuw worden nagedacht over de wijze waarop men met arrestanten tijdens voetbalwedstrijden om wil gaan.
- Het is belangrijk dat de politie niet te ver terugkijkt in het verleden bij het inschatten van de veiligheidsrisico's rondom een wedstrijd c.q. niet te veel waarde hecht aan incidenten die vier of vijf jaar geleden hebben plaatsgevonden.
- Vanuit het oogpunt van gastvrijheid zou het mooi zijn wanneer de initiatieven die worden ontplooid in Almelo en Groningen – een ontvangst met koffie en broodje worst of koek – navolging krijgen in Doetinchem.
- Er moet een slag gemaakt worden in het organiseren van een voetbalvierhoek. Wel is op initiatief van het OM recentelijk gestart met het voeren van periodiek veiligheidsoverleg. De gemeente zou bij beide overleggen de regierol moeten voeren; deze regierol wordt echter door partijen gemist.
- In de stadionverbodencommissie is geen jurist vertegenwoordigd; deze wordt door een aantal partijen gemist.

- Beeldmateriaal dat wordt veiliggesteld, loopt niet vloeiend, maar bestaat uit een aantal frames. Hierdoor staan misdragingen niet altijd op veiliggestelde beelden en is voor een veroordeling c.q. stadionverbod nog minimaal een getuigenverklaring van bijvoorbeeld een stewards nodig.
- Het is van belang dat de wijken rondom het stadion tijdens de wedstrijden bereikbaar zijn voor hulpdiensten. Het huidige systeem – waarin gebruik wordt gemaakt van doorrijkaarten – voldoet niet aan de verwachtingen; hiervoor moet een goed alternatief worden gevonden om te voorkomen dat de wijk tijdens wedstrijden niet bereikbaar is voor hulpdiensten door volgeparkeerde wegen.

8. Club- en gemeentespecifiek

- 8.1 Café Masselink speelt een belangrijke rol in het voetbal in Doetinchem. Het café is de vaste aanloopplek voor supporters van de bezoekende club. Zij kunnen hier voor aanvang van de wedstrijd een biertje drinken en zich opmaken voor de wedstrijd. Café Masselink geniet landelijke bekendheid onder supporters van bezoekende clubs en is circa 500 meter van stadion De Vijverberg gelegen.

9. Samenvatting en conclusies

- 9.1 Het bezoeken van een thuiswedstrijd van De Graafschap is om diverse redenen zeer prettig. Zo voetbalt De Graafschap in een in redelijke staat verkerend en zeer sfeervol stadion. Supporters worden gastvrij ontvangen en kunnen – bij vrij vervoer – voor aanvang van de wedstrijd nog iets drinken in café Masselink; uitsupporters hebben bovendien dezelfde faciliteiten als het thuispubliek, met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol.

De samenwerking tussen de gemeente, BVO, politie en OM is ondanks het grotendeels ontbreken van periodiek overleg goed. Er zijn korte onderlinge lijnen en er is begrip en respect voor elkaars standpunten en belangen. Wel kan en moet de gemeente vanuit haar rol meer de regie nemen bij het organiseren van structurele overlegvormen en dienen van gevoerde overleggen notulen te worden opgesteld. Dit thema kan in het convenant worden opgenomen en als jaarlijks evaluatiepunt worden ingebracht.

- 9.2 Op basis van de uitgevoerde audits is er een aantal aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:

- De gemeente kan een betere uitvoering geven aan haar regierol. Daarbij valt onder andere te denken aan betrokkenheid bij multidisciplinaire oefeningen – die bovendien vaker moeten worden uitgevoerd – en het organiseren van periodiek overleg; het maken van notulen van deze overleggen is van belang (3.1, 3.3, 7.1).
- De capaciteit van de parkeerzones is niet toereikend; dit heeft tot gevolg dat in de wijken die nabij het stadion gelegen zijn volop geparkeerd wordt (5.4).
- In de commandoruimte is het door de beperkte ruimte en volle bezetting onrustig. Overleg vindt, indien nodig, dan ook op een andere locatie plaats. Op deze locatie is het echter niet mogelijk zicht te houden op de wijze waarop een situatie zich ontwikkelt (5.5, 7.1)
- In de stadionverbodencommissie ontbreekt het aan een jurist. Het is aan te bevelen om naast de huidige bezetting bijvoorbeeld ook een vertegenwoordiger van het OM (parketsecretaris) in deze commissie op te nemen (5.7, 7.1).
- Om te kunnen vertrouwen op informatie van de RID, is het verwerven van een goede informatiepositie binnen de doelgroep noodzakelijk. Deze is ten tijde van de audit nog niet voldoende opgebouwd (7.1).
- De kwaliteit van de stewarding dient te worden verhoogd, te meer daar – vanuit de wetenschap dat op korte termijn in een nieuw stadion zal worden gespeeld – alleen wordt geïnvesteerd in verbetering van de fysieke infrastructuur indien dit strikt noodzakelijk is (5.1, 7.1).

Bijlage - verantwoording Audit

Geïnterviewde personen

Henk Beumer (BVO)	Veiligheidscoördinator
Jos Geerken (BVO)	Manager Veiligheids- en Facilitaire Zaken
Roeland Groen (Politie)	Portefeuillehouder Voetbal
Rob Hargeerds (OM)	Parketsecretaris
Titia Henniphof (OM)	Officier van Justitie
Jan Hulst (OM)	Parketsecretaris
Herman Kaiser (Gemeente)	Burgemeester
Rob Kok (Politie)	Voetbalcoördinator
Jeroen Snijder (Gemeente)	Teamleider Bestuurszaken
Jolanda Thannhauser (Politie)	Teamchef Doetinchem

Geraadpleegde documenten

Convenant Betaald Voetbal De Graafschap 2010-2011
Draaiboek Veiligheidsorganisatie
Draaiboek De Graafschap – FC Utrecht
Draaiboek De Graafschap – FC Groningen
Notulen bestuurlijk overleg
Plattegrond De Vijverberg
VoetbalVolgSysteem (VVS): uitsluitingen, thuisgedrag en uitgedrag

Observaties en activiteiten

Wedstrijdbezoek De Graafschap – FC Utrecht (29 januari 2011)
met als aandachtspunten:

- Wedstrijdvoorbepreking met de scheidsrechter
- Briefing stewards
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Supportershomes
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

Wedstrijdbezoek De Graafschap – FC Groningen (13 februari 2011)
met als aandachtspunten:

- Briefing politie
- Commandoruimte
- Vak harde kern
- Bezoekersvak
- Fouillering supporters
- Aankomst en vertrek bezoekende supporters

